

TARTU LINNAVOLIKOGU
AJUTINE PÕHIMÄÄRUSKOMISJON
KOOSOLEKU PROTOKOLL

Tartu, raekoda

08.04.2022 nr 2

Koosolek algas kell 14:00, lõppes kell 15:25

Koosolekut juhatas: Tõnis Lukas

Protokollis: Marys Piller

Koosolekust võttis osa: Tõnis Lukas, Silver Kuusik, Reno Laidre, Helmer Jõgi, Toomas Kapp, Jüri Sasi, Martin Ottas, Jaak Valge, Kristina Kallas, Anneli Apuhtin, Jüri Mölder, Aune Rumm

Puudusid: Eveliis Padar, Pärtel Piirimäe, Jaan Toots

Kutsutud: Tartu Linna Noortevolikogu esindaja Henn Kaaleb Humal, KPMG Baltics OÜ riskinõustamise ja siseauditi valdkonna juht Viljar Alnek

Päevakord:

1. Rahvaküsitluse kord (määruse eelnõu arutelu jätkamine)
2. Tartu linna siseauditeerimise korraldus

1. Rahvaküsitluse kord (arutelu jätkamine)

Kuulati linnavolikogu EKRE fraktsiooni aseesimehe Jaak Valge ettekannet, komisjoni liikmete küsimusi ja ettekandja vastuseid neile.

Jaak Valge tutvustas Euroopa Komisjoni rahvusvahelise järelevalve komitee raportit, mis sisaldab 82 soovitusi otsedemokraatia vahendina kasutatavate rahvahääletuste korraldamiseks. Esitatud rahvaküsitluse korra eelnõus on rida nendest soovitustest ka täidetud. Võrreldes eelnimetatud raportiga puuduvad käesolevas eelnõus sätted valimiste vaatlemise korraldamise ja hiljem protestide menetlemise käigu kohta, kuid need on võimalik eelnõusse juurde lisada. Erinevalt raportist võiks rahvaküsitluse algatamise künnis meil olla 3% elanikest.

Tõnis Lukas oli seisukohal, et siduvaid rahvaküsitlusi ei peaks kõnealuse eelnõuga reguleerima, sest need reguleeritakse seaduse tasandil. Künnised on esitatud eelnõus madalamad võrreldes seadusandluse kavandatavate muudatustega. Rahvaküsitluse korraldamise alused ja põhimõtted peaksid olema ühtsed kõigile omavalitsustele ja reguleeritud seaduse tasandil.

Jaak Valge selgitas, et praeguses eelnõus on rahvaküsitluse tulemus volikogule nõuandev. Hetkel seaduse täpsemat regulatsiooni ei ole. Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse muutmisega tegelev töörühm soovib kohalikes omavalitsustes piloteerida rahvaküsitlust.

Kristina Kallas tõi välja Eesti 200 seisukoha, et objektid, milleks rahvaküsitlust kasutada võib ja milleks kasutada ei tohi, peaksid olema võimalikult täpselt ja selgelt piiritletud.

Jaak Valge selgitas, et rahvaküsitluse tulemus ei tohi olla riigi seadustega vastuolus. Arutelu temaatilise piiritlemise üle ei välista.

Reno Laidre palus täpsustada, millised on praegu need kitsaskohad, mida soovitakse selle õigusaktiga ühiskonnas lahendada. Riik on seda valdkonda lähitulevikus reguleerimas kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse muutmisega.

Jaak Valge vastas, et õigusakte töötatakse välja selleks, et asju parandada. Demokraatia instrumendid on väärtus iseenesest. Tema hinnangul ei pruugi kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse muutmise jõuda lähiajal sellisel kujul kinnitamiseni.

Jüri Mölder oli seisukohal, et tegemist on niivõrd olulise omavalitsuse toimimise põhialuseid puudutava küsimusega, et reeglistik peaks olema kõigile omavalitsustele ühetaoline. Küsimuste või teemade ringile, mida rahvaküsitluse korras võiks rahvalt küsida, tulenevad õiguslikust ruumist selged piirangud. Rahandusministeerium on kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse muutmise eelnõus püüdnud seda täpsustada, kuid vajaks veel täiendavat läbirääkimist. Olukorras, kus rahvaküsitluse tulemus ei ole omavalitsuse jaoks siduv ja rahva arvamuse küsimine pannakse väga jäikadesse protsessidesse, tekib küsimus, mida see annab olemasolevatele rahva kaasamise instrumentidele juurde. Ainult mittesiduva mõjuga arvamuse väljaselgitamiseks niivõrd ülereguleeritud protseduuri kasutamine ei aita kaasamisele kaasa.

Jaak Valge vastas, et esindusdemokraatia ja rahvahääletuse vastandamine ei ole õige. Suuremas osas Euroopa riikides on rahvahääletused, mis on demokraatia üks instrumentidest.

Kristina Kallas oli arvamusel, et esindusdemokraatia miinus on see, et valmistevahelisel perioodil rahulolematus valitud esindajate tööga pidevalt kasvab. Suur osa liberaalseid demokraatiad on sisse viinud rahvaküsitluse selleks, et kodanikud saaksid nende jaoks väga olulistel teemadel valmistevahelisel perioodil sõna sekka öelda. Vahe kaasamise ja rahvaküsitluse vahel on fundamentaalne. Kaasamine on arvamuse küsimine, rahvaküsitlus on see, kus inimestel palutakse otsustada mingis küsimuses. Eesti 200 igati pooldab kohalikul tasandil rahvaküsitluste sisseviimist, kuid üleriigiliste referendumite lihtsustamist ei poolda.

Jüri Mölder selgitas, et praegune eelnõu on ettevalmistatud raamkorrana, mis peaks tulevikus aitama meil kõiki rahvaküsitlusi läbi viia. Võimalik alternatiiv on see, et kui me jõuame konkreetse küsimuses rahvaküsitluse läbiviimise otsustuseni, siis kehtestame ka küsitluse läbiviimise korra ja põhimõtted konkreetseks küsitluseks. Seadusandja püüab reguleerida võimalust rahvale küsitluste algatamise võimaluse andmiseks ja selleks vajaliku lävendi kehtestamist, mistõttu on oluline selle küsimuse reguleerimine seaduse tasandil. Põhimõtteid, mis küsimuses rahvaküsitlust korraldada ei saa, ei peaks iga omavalitsus eraldi reguleerima. Juriidiliselt on täna võimalik rahva initsiatiivil rahvaalgatuse korras rahvaküsitlust korraldada ka ilma selle korrata.

Toomas Kapp tegi ettepaneku, et esitataks võrdlusinfot rahvaküsitluste kohta teistest riikidest.

Komisjon otsustas:

- 1.1. jätkata eelnõu aruteluga järgmisel koosolekul;
- 1.2. eelnõu esitajal koguda ja esitada võrdlusinfot rahvaküsitluste kohta teistest riikidest;
- 1.3. linnavalitsusel esitada komisjonile ülevaade Tartu linna praegustest kaasamispraktikatest ja nende arendamise plaanidest.

2. Tartu linna siseauditeerimise korraldus

Kuulati KPMG Baltics OÜ riskinõustamise ja siseauditi valdkonna juht Viljar Alneki ettekannet sisekontrollisüsteemi korraldusest kohalikus omavalitsuses. Võimalik on lahendada nii siseauditi üksuse kui sisseostetava teenusega. Tartu suuruses omavalitsuses oleks mõistlik siseauditi üksus. See peaks olema sõltumatu üksus nii tegelikkuses kui tajutult. Teemade kaetus peaks olema suhteliselt lai. Tööplaani koostamine peaks toimuma volikogu, valitsuse ja audiitorite sisendist tulenevalt ning ideed sisalduma tööplaanis. Tartus on täna olemas sisekontrolli osakond, mis on väga sarnane siseauditile, olemas on kompetentsed spetsialistid, teemade kaetus üle Eesti keskmise, nõrgema kompetentsiga teemades kasutatud sisseostu (nt IT), tegemist on sõltumatu

üksusega, aruanded on osapooltele kättesaadavad. Alluma peaks see üksus administratiivselt linnapeale, kuid osakonna juhataja ehk siseaudiitori tööle võtmise ja vabastamise peaks heaks kiitma volikogu. Tööplaani koostamisel võiks volikogu kaasatud olla.

Jüri Mölder selgitas, et tänane plaan on sisekontrolli osakond ümber kujundada siseauditi osakonnaks, mille juhataja ametikoht täidetakse avaliku konkursiga. Konkursi tulemused kinnitatakse volikogus. Volikogu annab nõusoleku siseauditi osakonna juhi ametisse nimetamiseks, ametisse nimetab linnapea. Osakond jääb linnapea otsealluvusse, selle osakonna esimese tegevusplaani kinnitaks volikogu käesoleva aasta sügisel hiljemalt järgmise aasta eelarve vastuvõtmise hetkeks. Järgmise aasta majandusaasta aruannete koosseisus hakkab olema siseaudiitori aruanne, nagu seadus ette näeb. Arutelu koht on praegu veel see, mil määral vajame selleks põhimääruse muutmist. Selleks, et siseaudit korrektselt tööle rakendada, oleks vaja siseauditi põhimäärust, mis ei pea sisalduma linna põhimääruses, vaid võib olla iseseisev õigusakt.

Komisjon otsustas:

- 2.1. linna põhimäärust siseauditeerimise korralduse seisukohast mitte muuta;
- 2.2. linnavalitsusel valmistada volikogule ette siseauditi põhimääruse eelnõu, mida hakkaks edaspidi menetlema revisjonikomisjon.

Järgmine komisjoni koosolek toimub **13. mail 2022 kell 11.30**.

(allkirjastatud digitaalselt)
Tõnis Lukas
Koosoleku juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)
Marys Piller
Protokollija